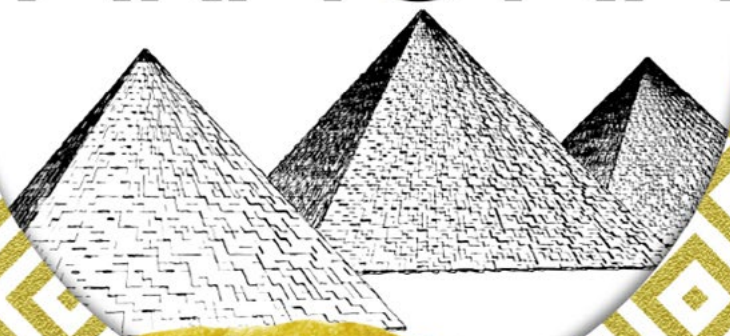

Petra Klabouchová

PODVOD ZLATÉHO FARAONA

JEDINÝ DEN MÁ HODNOTU VĚČNOSTI,
POUHÁ HODINA MŮŽE ZMĚNIT BUDOUCNOST

Podvod zlatého faraona

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Petra Klabouchová
Podvod zlatého faraona – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PETRA KLABOUCHOVÁ
PODVOD ZLATÉHO FARAONA

Petra Klabouchová

PODVOD
ZLATÉHO
FARAONA

ÚVOD

Romantická legenda o zapomenuté hrobce mladičkého egyptského krále, o pohřební komoře plné pokladů neuvěřitelné krásy i o tajemné posmrtné masce z ryzího zlata, kterou zná dnes každý z nás, začíná psát své první řádky mezi rozpálenými písky Údolí Králů v listopadu roku 1922. Vchod do tajů starověku se otvírá široké veřejnosti. Poprvé po 3200 letech. Lidstvo tají dech.

Neznámý dětský faraon z dávných dob nakonec opravdu přelstil čas, stal se nesmrtelným. Všichni chtějí být u toho. Každý chce vidět, každý si chce sáhnout. Jde o nejnámější objev v historii moderní archeologie, o kterém se krásně poslouchá. Vše je v něm tak dokonalé, romantické a tajemné. Příběh odvážných hrdinů, kteří věřili ve své sny – s nimi pak snil a dodnes sní celý svět.

Ale co když to bylo tenkrát všechno úplně jinak?

Existuje i jiná verze tohoto zlatého příběhu. Ta, kterou dlouho nechtěl nikdo vyprávět. A nikdo poslouchat. Data, místa i hlavní postavy jsou reálné, stejně jako role a cesta životem všech hrdinů. Jejich skutečné myšlenky a skryté pravdy však zůstávají téměř po sto letech stále tajemstvím.

Šlo o velký objev, nebo o ještě větší podvod?

Kdo znal celou pravdu, už odešel. Kdo ji chrání dnes, mlčí. A umlčuje. Stokrát opakovaná lež vždy se pravdou stává.

Nezbývá než jen pomalu rozmotávat jednotlivé nitky příběhu s pomocí logiky, důkazů i špetky fantazie. Sledovat vzpomínky deníků, nezveřejněné dokumenty, opomenutá svědectví a vědecké studie světově proslulých egyptologů umlčených vlastním cechem.

A pak je tady to velké množství nezodpovězených otázek. Takových, na které se nesluší odpovídat. O nichž se jenom šeptá. Už od toho horkého listopadového rána v Údolí Králů. Jenom oni, dávní vládci Egypta, nakonec vědí, jak tomu tenkrát skutečně bylo.

„Jednoho dne zjistíme, že mýty obsahují skutečnost. Zatímco to, co jsme považovali za historii, bylo jen mýtem, který jsme si vymysleli.“

Gerald Massey, anglický spisovatel, básník a egyptolog

28. ŘÍJEN 1922, KÁHIRA, DOLNÍ EGYPT

Byl konec října, v Egyptě nejteplejší období z celého roku. Pro Evropany jednoduše peklo. Tady mu říkají druhé léto. Den skoro ani nezačal, a přesto se teplota v rozpálených káhirských ulicích šplhala ke čtyřicítce.

Dva muži právě obešli poslední blok šedivých přístavních chatrčí a před nimi se otevřel výhled na řeku. Chaos, hluk a špína. Horký vzduch se tetelil nad hlavami zpocených polonahých dělníků, kteří na svých zádech i hlavách přenášeli zboží a zavazadla často mnohem těžší, než byli oni sami. Desítky vetších člunů převážely náklad z anglických parníků k pevnině. Tam a zpátky, tam a zpátky. Až do úmoru. Na molech vše překládali na záda nosičů, jako by někdo mávl kouzelnou hůlkou a přenesl celý přístav do časů mocných faraonů. Páni a otroci, nekonečná dřina. Horko, krev a pot. A mezi tím vším, klidně a bez povšimnutí, dnes, stejně jako tenkrát, plynuly vody Nilu. Špinavé a hnědé. Posvátná řeka všech Egyptanů byla páteří této země. Poslední dobou ale více než páteř Afriky připomínala její střeva.

Jeden z dvojice mužů se na chvíli zastavil. Potřeboval popadnout dech. Ruku si tiskl na bolavé plíce, každý nádech pouštního vzduchu ho uvnitř páčil. Už z dálky bylo jasné, že není zdejší. Jeden z těch vždy dokonalých britských džentlmenů, kteří neodkládali těžké tvídové sako a vestu ani v největších vedrech. Ale spoň si povolil motýlka na propocené košili a hlasitě lapal po dechu. Howard Carter, 48 let, rodilý Angličan. Jeho sluha se zastavil s ním a nabídl pánovi rameno. Ten ale zavrtěl hlavou a po-

kynul bradou k přístavní lávce. Sluha přikývl a vydal se sám k poslednímu molu.

Ani se nesnažil před ostrým africkým sluncem někam skrýt. Tady se nemá cenu schovávat, hledat stín je zbytečné. Jen energie navíc. Každý krok znamená jenom další námahu, horký pouštní vzduch tě stejně dostihne kdekoli. Vysuší tě jak kus starého papyru. Nemůžeš vyhrát nad pouští, můžeš být jen její pokornou součástí. Než tě písky času definitivně pohřbí v říši stínů. Ahmed byl zvyklý. V Káhiře se narodil, v Káhiře jednou i zemře. Inšalláh – dá-li Bůh. Egypt i Slunce jsou věčné.

Vraceli se už společně. Rychle, aby je polední slunce nezastihlo, než se nalodí na cestu domů. Luxor ležel víc než den cesty po Nilu a první loď tohoto pozdního rána, na níž měli zamluvené kabiny, odplouvala za několik minut. Pospíchali. Pan Howard ve svém obleku dva kroky za Ahmedem. Vysoký Egyptan s vrásčitou tváří držel v rukou klec. Zlatou klec se zlatým ptáčkem. Zázrak! Něco takového znal pouze z legend. Ve skutečnosti to byl obyčejný žlutý kanárek, kterého si jeho pán objednal z daleké Anglie, aby mu tady v Egyptě, v jeho prázdném příbytku bez ženy, dětí a přátel, dělal alespoň trochu společnost. Ahmed si kanárka okamžitě oblíbil. Pro něj to byl zkrátka zlatý ptáček. Posel dobrých zpráv.

Nechápal ale, proč si jeho pán místo zlatého zpěváčka nepořídí do svého obydlí dvě nebo tři mladé manželky a s nimi kupu dětí jako každý Egyptan. Peníze by měl i na celý harém. Jen kopat od rána do noci uprostřed pouště a vracet se z opuštěných hrobek do opuštěného domu? To by nebylo nic pro něj. Pak si ovšem vzpomněl na svou nejstarší manželku Fatimu. A prostřední manželku Hanife. Obě byly ještě před lety vyhlášené krasavice. Ohnivě a poslušné. Alláhu i manželovi. Však si taky jako jeden z členů rodného klanu Abd ar-Rasúlů, nejznámějších vykřadačů hrobek

v dlouhé historii této země, uměl mezi poklady Egypta vybrat ty nejlepší. To ale bývalo. Ta první po tom, co mu dala šest synů a dvě dcery, ztloustla jako stará oslice. Druhá měla stále ještě uhrančivé laní oči, ale pod závojem vous jak chlap. A obě hubu prořízlou až běda. Možná má jeho pán Howard s tím zlatým ptáčkem zpěváčkem nakonec pravdu.

29. ŘÍJEN 1922, LUXOR, HORNÍ EGYPT

Byla už skoro tma, když dorazili k domovu. Rozsvícená světla v ob-
lých oknech rezidence Howarda Cartera jim ukazovala cestu roz-
sáhlou, s anglickou pečlivostí udržovanou zahradou. Byl to malý
ráj v pekelném srdci Luxoru. Stál na okraji cesty vedoucí z Dér el-
-Bahrí, zádušního chrámu tajemné královně Hatšepsut, až do
Údolí Králů. Rozlehlé sídlo barvy pouštního písku s nádhernou
centrální kopulí typickou pro tradiční architekturu, v posledním
století tolik kopírovanou rodinami britských koloniálních zbohat-
líků. Silné stěny chránily dům před sluncem i pouštním větrem.
Příjemný chládek tak čekal na jeho obyvatele při každém návratu
z Údolí Králů. Zahrada byla zelenou perlou plnou vzrostlých palem
a cypřišových keřů, jejichž vůně laskavě vítala pána domu po kaž-
dém těžkém dni.

Uvnitř už vila tak majestátně nepůsobila. Howard Carter nebyl
zrovna mistrem dobrého britského vkusu, natož přítelem okáza-
lého životního stylu. Zajímalo ho hlavně zařízení temné komory
pro vyvolávání fotografií, kvalitní psací stroj, souprava profesio-
nálních zvětšovacích skel, knihovna a gramofon. Žádné obrazy,
krajkové dečky, nabírané závěsy. Celý život hledal poklady mrtvých
faraonů ve zdobených hrobkách, jeho vlastní dům byl však osamělý
a nehostinný. Stejně jako on sám. Ahmed nechápavě vrtěl hlavou.
„Tolik bohatství a nemít ho ani s kým rozdělit.“ Jeho pán neměl
manželku ani valný zájem o dámskou společnost. Vlastně ani o tu
pánskou. Neměl přátele. Ahmed v domě nikdy neviděl žádnou ná-
vštěvu. Ani jeden společenský dýchánek nebo čaj o páté. Jen spo-

lupracovníci a kolegové. A i ti z domu mizeli hned, jakmile jim to Carter dovolil.

Ostatní angličtí džentlmeni neměli Ahmedova pána v oblíbě. Říkalo se mezi nimi, že je nepříjemný, nemá anglický takt ani vybrané chování ostatních britských vědců. Primitiv, co nevychází dobře s nadřízenými, zato si nadmíru rozumí se špinavými domorodci. Nebyl pro ně vědec ani archeolog. Jen nevzdělaný hledač pokladů.

Carterova rodina byla chudá. Neměla peníze na drahé školy a o univerzitě pro bohaté anglické synky si mohl nechat jen zdát. Všechno, co znal, se naučil sám. Navíc byl prostého původu, neměl byť jen jeden jediný úplně maličký šlechtický titul. A to, jak Ahmed pochopil, bylo pro ty bílé Evropany v saku, kteří ukradli jeho zem a den po dni z ní bez úcty k předkům elegantně loupili vše cenné, něčím nesnesitelně odporným.

A tak žil jeho pán hned po svém prvním příjezdu do Egypta hlavně mezi místními, třebaže se podle oficiální anglické definice jednoho věhlasného profesora jednalo o „individua špinavá, nepoctivá, podřadná, zaostalá, polonahá, odevzdaná osudu, líná, prohnaná a pletichářská“. Jak hloupé je urážet nepoznané. Ahmed věděl o Britech své. Bez něj by nejeden z nich už nebyl mezi živými a naprostá většina by odjela z Egypta bez jediného nálezů. „Jsme nepoctiví a prohnaní? Proč by taky ne? Měli bychom se snad stydět za to, že si při všeobecném rozkrádání naší minulosti urveme taky něco pro sebe? Kdyby se mělo čekat, až zlato faraonů objeví ty různovolící slečinky s kravatou, byla by ještě většina pokladů hluboko pod pískem. Vždyť sami nejsou schopni najít ani vodu.“

Ahmed byl hrdý na svou rodinu. Nestyděl se za svou práci. Považoval ji za umění předávané z generace na generaci. Jeho klan se živil hledáním pokladů mrtvých od časů tak dávných, že je nepa-

matuje ani kámen. I z něj už čas odvál dávné nápisy. Abd ar-Rasúlové tu byli už v době, kdy v údolí Nilu lid pohřbíval prvního faraona. Jejich práce začala, jakmile dveře hrobky zapadly za posledním členem pohřebního průvodu. Kde tehdy byli vzdělaní Angličané? Správný Abd ar-Rasúl měl poust v krvi. Znal v ní každé zrnko písku. Bojoval proti královým vojákům i proti hlídkám starověkých kněží. Faraon už mrtvý byl, oni museli najít způsob, jak přežít. Nikdy nemuseli nic studovat. Měli čich. Zlato v podzemí cítili na dálku. Věděli o pokladech, o kterých angličtí lordi nebudou vědět nikdy. Místa hrobek a mapy podzemí znali z vyprávění svých dědů a ti od svých dědů a ti od dědů svých dědů. Když si potřebovali přilepšit, jednoduše věděli, kam jít. Jiní chodili do banky, Abd ar-Rasúlové si „půjčovali“ zlaté dary svých dávných králů.

Ať Angličané kopou dál. Roky a roky. Marně. Hlavně, že platí. On jim rád půjčí své muže jako kopáče. Čím déle budou kopat, tím více si jeho lid vydělá. Jen občas jim bylo třeba hodit nějakou zlatou udičku jako kost psům. Aby je to nepřestalo bavit. To nejdůležitější už bylo stejně dávno nalezeno. Rozprodáno na černém trhu nebo uloženo v bezpečí pouště pro další generace klanu. Jen studování páni archeologové o tom ještě nevěděli.

To ale neplatilo pro jeho pána. Howard Carter byl mezi místními oblíben. Vlastní lidé ho nechtěli. A on na tom jaksepatří vydělal. Proto také ta honosná vila. Rád sedával s Egyptany v místních kavárnách u sklenky silného čaje, s dobrým arabským tabákem. Poslouchal. Moc dobře pan Howard poslouchal. Ptal se a zapisoval, neuniklo mu ani slovo. Naučil se arabsky mluvit i myslet. Brzy se sprátelil s rodinou Abd ar-Rasúlů tak, že se vlastně stal jedním z jejich členů. On dával práci jim, oni dávali práci jemu. Zasvětili ho do tajného trhu se starožitnostmi, kterému vládli po celá staletí. Vyměňovali si informace, kontakty a pracovní sílu. Jen tak se z mla-

díčka, kterého si milostivě přivezli angličtí pánové do Egypta jako špatně placeného koloristu, stal bohatý pán. Archeolog. Znalec. Ahmed byl na svého pána hrdý. Spolu ještě dokážou velké věci.

Howard Carter zamířil ke dveřím svého domu, Ahmed šel pár kroků za ním. V rukou hrdě nesl zlatou klec s vzácným ptáčkem. Jako každý večer po tvrdé dřině už na Cartera doma čekali jeho předáči, aby mu podali hlášení o odvedené práci. Nad jejich hlavami se stahovaly mraky a oni to věděli. Věděli, že práce na vykopávkách budou brzy zastaveny. Ten bohatý lord Carnarvon, který jim z daleké Anglie posílal peníze po celé roky, se rozhodl, že končí. Poslední sezóna. Pokud Tutanchamona nenajdou teď, tak už nikdy.

Když ten večer uviděli v Ahmedových rukách toho drobného opeřence, spustili nevídaný povyk. Všichni najednou. Předáči, hlídači i posluhovači. Jako by se jim zjevil Bůh.

„Mabrook! Mabrook! Zlatý ptáček! Ten nosí štěstí!“ křičeli s nepředstíranou radostí jeden přes druhého a točili se kolem Ahmeda, aby si každý mohl na tu zlatou klíčku alespoň sáhnout. „Pán Carter! Pán Carter! Mabrook nosí štěstí! Mabrook je posvátný zlatý pták! Teď my určitě najít hrobku plnou zlata. Inšalláh! Ptáček nám ukázat cestu. Dřív, než rok skončí. Najít brzy. Móc brzy, pán Carter,“ usmívali se štěstím celí bez sebe.

Bezmezně svému poslu nebes věřili. Rozptýlil jejich strach.

Kdo by si býval tenkrát v přítmí luxorské zahrady pomyslel, že bude mít ta parta ukřičených a pověřivých dělníků pravdu. Měli ji. Zlatý ptáček Mabrook opravdu přinesl na svých pírkách štěstí. Stalo se to ještě dřív, než čekali. Pouhých sedm dní je v té chvíli dělilo od největšího archeologického nálezu všech dob.

4. LISTOPAD 1922, ÚDOLÍ KRÁLŮ, HORNÍ EGYPT

Když toho rána dorazil Howard Carter na místo vykopávek, všechno bylo jinak. Jen on byl stále stejný. Měl na sobě svůj oblíbený třídílný komplet z šedého tvídu. Kalhoty, vestu a sako z té nejvyšší anglické vlny, za kterou zaplatil celé jmění. Tvrdá, nepoddajná látka by bývala určitě dobře posloužila Napoleonovým vojskům při zimním tažení Ruskem, ale tady uprostřed pouště by těžko někdo našel příšernější oblečení. Plstěný klobouk, kravata a cigaretová špička už byly jen třešničkou na dortu Carterova dobrovolně podstupovaného utrpení.

Přestože ho britská komunita v Egyptě nikdy nepřijala za svého, zarputile se držel životního stylu své daleké vlasti. Vlastně vše, pro co zde v Bohem zapomenutém Egyptě trpěl po dlouhá desetiletí, dělal jen pro to, aby se jednoho dne mohl vrátit do Anglie jako osoba hodná respektu. V koutku duše dokonce doufal, že by mu některý z jeho objevů mohl přinést i vysněný šlechtický titul. Zasloužil by si ho více než kdokoli jiný. A nebylo by to v historii jeho vlasti poprvé.

Jako lord by konečně patřil tam, kam má. Tam, kam sahá jeho skutečný intelekt a talent. Bez přihlouplých amerických zbohatlíků, kteří vydělali jmění na bavlně nebo cukrové třtině a z nudy dnes hledají starověké poklady. A on aby jim teď jen přikyvoval, vysvětloval a poslouchal jejich bezduché hlouposti. To vše za pár denárů, které mu tito dobrodinci házeli jak toulavému psovi, aby mohl dál v horku a prachu pouště hrbit záda, kopat do úmoru a doufat. Samozřejmě jejich jménem. Práce byla jeho, sláva ne. Na tu neměl dostatečně dobrý původ.

Tomuto ponížení všech nemajetných archeologů, kteří byli znuděnými šlechtici odsunuti z pozice vědců na úroveň obyčejných kopáčů, se našťestí Carter už přes patnáct let vyhýbal. Ode dne, kdy potkal lorda Carnarvona. To byl zcela jiný člověk. Skutečný přítel. Spolu s ním a bratry rodiny Abd ar-Rasúlů byli nejúspěšnějším týmem hledačů v celém Egyptě. Každý z nich si za ta léta spolupráce už dávno vydělal své. A to nejlepší mělo teprve přijít.

Carter seskočil ze zpoceného oslíka a zaostřil pohled na své kopáče. Stejně tváře, stejné horko, stejný písek všude kolem. Ale tentokrát bylo něco jinak. Ticho. To neskutečné ticho. Nesmáli se, nepovykovali, nehádali se. Lopaty i kyblíky ležely zapomenuty všude kolem. Život těch, co hledali mrtvé, se zastavil. Ahmed stál mezi nimi. Beze slov se dlouze podíval na svého pána. Pak pomalu poklekl a pěstí zabušil do písku. Žádný písek! Tohle byl zvuk skutečného kamene. Schod! Uprostřed ničeho. První schod dlouhého schodiště vedoucího ze světa živých do podzemních prostor mrtvého vládce. Starý Ahmed se vrátil pohledem ke svému pánovi a jako hrdý otec k synovi pronesl: „Našli jsme ho, pane! Vy jste ho našel!“

Pak se strhlo peklo. Kopáči začali křičet a ječet tak, jak jim to jen plíce dovolily. Vyhazovali do vzduchu své turbany i motyky hlava nehlava. Objímali se, děkovali svému bohu. Celým posvátným údolím se neslo stále silnější volání.

„Našli jsme hrobku zlatého ptáčka! Howard Carter našel hrobku zlatého ptáčka!“

A volání sílilo. Den po dni. Už se nedalo zastavit. Letělo daleko z Egypta. Do Evropy. Do Ameriky. Do všech kaváren, klubů a restaurací, vlaků i škol.

„Howard Carter a Lord Carnarvon vrátili světu zapomenutého faraona. Tutanchamon je zpět.“

23. LISTOPAD 1922, LUXOR, HORNÍ EGYPT

Lord Carnarvon dorazil do Egypta. Jeho cesta z Anglie trvala dva a půl týdne. Příliš dlouho. Každým dnem zvědavost celého světa rostla. Ale co Howard Carter slíbil, to i splnil. Nikdo se nesměl k jeho nálezům ani přiblížit. Odkryté schodiště nechal znovu celé zasypat sutí, tak jak jej našli. Všichni museli čekat, až bude u odkrytí přítomen i jeho přítel.

Konečně ten dlouho očekávaný den nastal. Carter jel lorda Carnarvona a jeho půvabnou dceru, lady Evelyn, přivítat do Káhiry a osobně je doprovodil do Luxoru. Měli se vrátit po poledni a všichni společně pak hned vyrazit k hrobce. Carterova vila zůstala prázdná. Jen několik spolupracovníků a předáků ten den nedočkavě vyhlíželo návrat svých pánů v chládku Carterovy rezidence.

Najednou zaslechli z jednoho z pokojů vyděšené pípání kanárka. Vřískal a ze všech sil bil křídly o mříž. Jako o překot se všichni hrnuli dovnitř, zachránit jejich posvátného zlatého ptáčka před neznámým nebezpečím. Když ale první z nich stanul na prahu pánovy ložnice, bylo jasné, že je příliš pozdě. Obrovská kobra uvnitř klece ptáčka právě polykala. Už mu nebylo pomoci.

Předáci ihned padli na kolena a začali prosit dávné bohy o odpuštění. Nemohla to být jen náhoda, ale jasné varování z říše mrtvých. Kobry v domě a jeho okolí nikdy nikdo neviděl. Nežily tu. Byly odvěkými ochránkyněmi Egypta i jeho vládců, kteří nosili jejich symbol hrdě na královské koruně – kobra bývala znázorňována v egyptských hieroglyfech často s plameny u hlavy jako obránce chrlicí oheň na faraonovy nepřátele. A zrovna dnes, kdy má

být prvně odkryt vstup do hrobky, kobra spolkně jejich zlatého maskota. Mabrook, ptáček štěstí, byl mrtvý. Bohové se od nich odvrátili. Bohové je varují. Nerušte spánek toho, kdo nechtěl být nikdy nalezen! Neopovažujte se protivit poslednímu přání velkého faraona! Nad hlavou všech hledačů hrobky se začal vznášet stín dávné kletby.

Královský had zaútočil na zrádce. To Mabrook vyzradil tajemství hrobky. A mrtvý faraon se vtělil do vražedné kobry, aby Mabrooka sám ztrestal. Musel zemřít. Stejně jako oni.

„Než skončí zima, někdo umře! Všichni umřeme! Všichni! Modlete se a kajte se!“

Přesně v ten okamžik u vstupní brány luxorské vily zastavil povoz tažený dvěma koňmi. Lord Carnarvon, lady Evelyn a Howard Carter právě dorazili.

5. DUBEN 1923, KÁHIRA, DOLNÍ EGYPT

Brzy ráno, ještě před východem slunce, lord Carnarvon vydechl naposledy. Tutanchamonova kletba měla svou první oběť. Děs se šířil mezi kopáči v Údolí Králů i mezi čtenáři novinových článků po celém světě. Howard Carter marně proklínal jejich hloupou pověřivost. Teď navíc oplakával zesnulého lorda, věrného přítele. Jeho smrt nebyla spravedlivá. Ani milosrdná.

Poslední dny nešťastného Carnarvona naplnila bolest a utrpení. Jen před dvěma týdny ještě společně pracovali na vyklízení první části hrobky. Zlato, zlato a další zlato. Poklad nikdy neviděný. Celý svět sledoval každý jejich pohyb. Egypt býval zemí bohů a legend. Oni se právě stávali součástí jedné z legend nejkrásnějších a brzy z nich měl svět udělat novodobé bohy.

Když tenkrát stáli před vchodem do místnosti s faraonovým sarkofágem, hlavní z kopáčů je na kolenou zapřísahal.

„Prosím, pánové, prosím, nerušit krále ze spánku. On poslat nám své varování. My muset poslouchat. Nechoďte dál. Neotvírejte jeho hrob. Vy prosit za odpuštění a možná žít. Vy vstoupit dál a určitě umřít.“

To bylo přesně v den, kdy se po dlouhých čtyřech měsících prokousali pokladem až k pohřební komoře. Samozřejmě nakonec otevřeli její vstup, tenkrát je nemohlo zastavit nic, natož hloupé pověry.

A právě tam, na prahu pohřební komory mladého krále, se začala psát poslední kapitola lordova života. Do tváře ho bodnul komár. Divné. Moc divné. Komár v Údolí Králů uprostřed pouště.

Carnarvon si pak prý při holení ranku nechtěně rozřízl břitvou. Okamžitě se zanítila a zranění zachvátila infekce. Tvář mu natekla k nepoznání a vysoké horečky na sebe nedaly dlouho čekat. Už nepatřil k nejmladším a ani zdraví mu příliš dobře nesloužilo. Skoro sedesátiletý Carnarvon byl po měsících tvrdých podmínek v nehostinné části Egypta slabý a k smrti unavený.

Ačkoli se chvíli zdálo, že se zotavuje, a prakticky už se připravoval k návratu mezi své milované vykopávky, bohužel se dostavila prudká recidiva. Jeho stav se s každou hodinou zhoršoval. Lady Evelyn ho ještě na poslední chvíli nechala přepravit do luxusního hotelu Continental v Káhiře, aby k němu měli přístup ti nejlepší lékaři z celé země. Z Anglie dorazila lordova manželka i s osobním doktorem. Nic však nepomáhalo. Přidal se zápal plic, otrava krve, ledviny přestávaly fungovat. Tělo se nafouklo, modralo. Srdce pracovalo stále s většími obtížemi, tlak ho dusil a tlačoval plíce. V největších horečkách vykřikoval cosi o hrozivém ptáku, který mu sápe obličej na kusy. Mával rukama kolem sebe a snažil se zahnat opeřený přízrak.

„Smrt se dotkne svými křídly toho, kdo poruší faraonův spánek.“ Tak bylo psáno na hliněné destičce nad vchodem do hrobky. Carnarvon právě svůj boj s křídly smrti prohrál.

„Smrt přišla na křídlech a spálila lorda horkými plameny kobry, ochránčyně faraona,“ měli hned jasno Egyptané.

Zranění na jeho bolestí znetvořené tváři bylo navíc přesně v místě, kde měl jizvu i samotný Tutanchamon. To ale ještě tenkrát nemohl nikdo vědět. Lord se otevření sarkofágu nedožil.

Když Carnarvon vydechl naposledy, všechna světla v káhirské nemocnici zhasla. Temnota trvala dlouhé minuty. Novinami se šířily zprávy, že dodávka elektrického proudu byla přerušena v celé Káhiře. Na celých dvacet minut selhaly všechny rozvodné sítě

města na Nilu. Svět živých pohltila tma. Poslední varování narušitelům věčného spánku zlatého faraona.

Carnarvonova věrná fenka, teriérka Susie, vzdálená tisíce mil od svého umírajícího pána, tu noc v rodinném sídle starého lorda nepřestávala výt. Nikdo ji nedokázal uklidnit. Běhala po ztemnělých chodbách Highclere Castle a štkala psím pláčem. Nakonec padla na podlahu mrtvá. Bez vysvětlení. Jen chvíli po smrti svého pána.

Nebohého lorda Carnarvona pohřbili 28. dubna na jeho panství Highclere Castle. Na místě, které si ke svému věčnému odpočinku sám vybral. Z vršku Beacon Hill měl krásný rozhled po svých pastvinách s volně pobíhajícími čistokrevnými hřebci, jezerech a zahradách, sahajících od horizontu k horizontu. V hlavě hrobu rostl mohutný keř zlatého deště. Hnědá zemina čerstvého hrobu i náhrobní kámen byly ráno po pohřbu zcela pokryty opadanými květy. Zlatými okvětními lístky lehkými a křehkými jako pírka ptáků. Jen šest týdnů po oficiálním otevření hrobky zlatého ptáčka padaly na hrob prvního z jejich objevitelů výhrůžné slzy zlatého deště.

„Smrt zavřeli. Dávno, moc dávno. Pečeť dali. A my otevřeli. Teď smrt volná. Ajajajajaj, my hlupáci! Umřít všichni!“ Spousta kopáčů už se na místo nálezu odmítala vrátit. Jen se modlili. Tentokrát ale jejich modlitby neměly být vyslyšeny. Dalších třicet obětí mělo následovat, možná i víc. Faraon zradu neodpouští.

3. BŘEZEN 1939, KENSINGTON, ANGLIE

Toho dne vyšlo v londýnských novinách Times, které kdysi plnily své první stránky každým Carterovým slovem a prodávaly zprávy o jeho neuvěřitelném nálezů po celém světě, krátké oznámení o jeho smrti. Na šestnácté stránce, v seznamu ostatních zemřelých. Epoque živící se každý den novými senzacími na něj už dávno zapomněla.

Howard Carter zemřel den před tím, ve svém skromném domě v Albert Courtu 49 v západním Londýně. Zcela sám, opuštěn a zapomenut.

Deset let po velkém objevu se v roce 1932 naposledy rozloučil s Údolím Králů a vrátil se do Anglie. Sám, zničený a nemocný. Na jeho vysněný šlechtický titul se nikdy nedostalo. Knihy psané pro velké publikum se staly zklamáním. Pro vědce byly vědecky nepřijatelné a obyčejný lid zase čekal příběhy o faraonově kletbě a exotické zemi plné nebezpečí a tajemství. Poslední roky Carter jen bídě přežíval z těch pár kusů knih, co se ještě prodávaly opravdovým egyptologickým nadšencům.

Pouštní klima, tvrdá práce hluboko v podzemí, která trvala bez přestání dlouhá léta, zklamání a hořká zloba z toho všeho se nesmlouvavě podepsaly na Carterově zdraví. Měl problémy se srdcem a záda ho bolela tak, že vůbec nevycházel z domu. Nebylo mu ani šedesát let, přesto se pohyboval jako stařík. Roztřesený, ohnutý a slabý, unavený prací i životem. Věděl, že ho už nečeká vůbec nic. Neměl přátele. Nikdy si nenašel ženu. Nezůstaly po něm děti. Všechno obětoval své práci.

Jediná láska jeho života, dcera lorda Carnarvona, byla pro Cartera navždy zakázaným ovocem. Evelyn. Říkával ji Eve. Andílek Eve. Jednou provždy opustila Egypt pouhý den po smrti svého otce. Už se nikdy nevrátila a jejich láska tak zůstala platonická, plná snů a slibů. On na březích Nilu, ona v daleké Anglii. Vyměňovali si něžné dopisy každé dva dny po celé dlouhé měsíce.

„Proč nemůžeš být zde, vedle mne...“ šeptala úhledným písmem krásná lady.

Nemohl. Nešlo to. I kdyby nechal všeho, zapomněl na Egypt i Tutanchamona, přísná anglická etiketa nepovolovala, aby se on, obyčejný hledač mrtvol, oženil s dcerou lorda. Snad jednou, až mu královna udělí šlechtický titul...

Jenže lady Evelyn Leonora Almina byla na sňatkovém trhu ve Velké Británii ceněným zbožím. Jedna z nejbohatších dívek Anglie, navíc přirozeně chytrá a půvabná. Dopisy přestaly chodit a koncem podzimu toho roku ji Howard uviděl na první stránce novin. On, skloněný nad zlatým sarkofágem, ve společenské rubrice pak ona, oblečená v bílém jako nejkrásnější z andělů. Vdala se. Carter byl raněn, ale své lásce přál štěstí. Zasloužila by si ho.

Jenže probuzený faraon byl jiného názoru. Vážná dopravní nehoda jí vzala zdraví ještě v útlém věku. Carterovu andílkovi polámali křídla. Bolest, nesnesitelná bolest ji doprovázela až do jejích posledních dnů a ve stáří ji dovedla až na pokraj šílenství. Na žádné z jejích fotografií, které se pak Carterovi dostaly do rukou, už se něžná Eve neusmívala. Ten veselý smích, který Howardovi rozsvěcoval temné dny v podzemí hrobky, nechala lady na březích Nilu. Zbyla jen krásná tvář a smutné oči. Už se nikdy neviděli.

Carter až do konce tvrdil, že na Tutanchamonovu kletbu nevěří.

„Bezpečnější místo než hrobka snad na světě ani neexistuje. Lživá a neomluvitelná prohlášení tohoto typu jsou plná jedu a zášti

a všichni rozumní lidé musejí takové myšlenky s opovržením zapudit.“

Pak se sám začal měnit v mumii. Chodící mumii. Umíral na Hodgkinův lymfom, rakovinu lymfatického systému. Málo nemocí na světě s sebou nese takové utrpení. Hubnul den po dni, každý večer vážil méně než předchozího rána. Po několika měsících z něj zbývaly jen kosti potažené seschlou kůží. Obličej se ztratil, zůstala jen lebka s vystouplými lícními kostmi, nadočnicovými oblouky a propadlými očními důlky. Nikdy by si býval nemyslel, když kdysi hleděl do tváře mrtvého krále, že on tak bude vypadat ještě zaživa. Kletba dostihla i jeho. On probudil mrtvého, za to teď zemřel zaživa. Šířala ho horečka a zimnice, suchá kůže pálila a svěděla. Pak přišly bolesti. To už věděl, že je konec. Ještě čekal na jaro, na první jarní slunce. Zlatý nebeský kotouč, co dává život a sílu. Kolikrát ho viděl v posvátných egyptských textech, kolikrát se před ním zbytečně snažil skrýt? Nedočkal se.

Jeho pohřeb byl prostý. Možná víc ubohý než prostý. Jen pár osob doprovázelo na poslední cestě toho, kdo byl ještě nedávno národním hrdinou. Mezi nimi jediná žena. Krásná a smutná dáma v drahém kabátu. Lady Evelyn.

Poté, co se skromný pohřební průvod rozešel, hrobník se dal do práce. Chladný, šedivý den na začátku března znamenal dozajista noční mráz. Nechtěl, aby se půda změnila v kus ledu ještě předtím, než stihne rakev zahrabat. Zbyli tu jen oni dva. Ten, kdo dnes hroby zavíral, a ten, kdo je kdysi otvíral. Unaveně srovnal na čerstvě upraveném hrobě těch pár květin, jež hosté přinesli. Na náhrobek postavil malého porcelánového andílka. Nechala ho tam ta smutná dáma. Všiml si, že na roh náhrobního kamene kdosi pověsil prapodivnou věc. Zvláštní amulet. Vypadal jako velká barevná náušnice z dalekých zemí, o kterých hrobník slyšel jen v příbězích.

Ten starý muž neměl ani tušení, koho to vlastně dnes pohřbívá. Nikdy nic podobného neviděl. Indiánský lapač zlých snů. Amulet ze spletených nitek a barevných pírek. Zlatých ptačích pírek. Možná měl chránit věčné sny Howarda Cartera. Nebo bránit v klidném spánku tomu, kdo sám budil z posvátného odpočinku mrtvé.

Hrobař pokrčil rameny. Tyhle zvláštní móresy anglické sme-tánky ho nezajímaly. Měl ještě spoustu práce. Zabouchl za sebou těžkou kovanou bránu. Hřbitov Putney Vale stálo psáno nad vcho-dem. O celých 41 let později pohřbí jeho vnuk na stejném hřbitově v jihozápadním Londýně, jen pár kroků od Howarda Cartera, tu smutnou, vzácnou paní – lady Evelyn. V hrobce se poznali a teprve jejich vlastní hroby je znovu spojí.

„Kéž tvá duše může žít, ať trváš milióny let, ty, kdo miluješ Théby, sedíc tváří k větru ze severu, ať tvé oči rozjímají o štěstí.“

Nápis na náhrobním kameni Howarda Cartera převzatý z královského alabastrového kalichu v Tutanchamonově hrobce.

11. ÚNOR 2011, GARDEN CITY, KÁHIRA, HORNÍ EGYPT

Snažila se vší silou soustředit na rozdělanou práci. Marně. Dnes nebyl ten správný den.

„I když, je vůbec někdy v Egyptě ten správný den na práci?“ usmála se sama pro sebe.

Pozdní egyptské odpoledne milovala už od dětství. Mělo své sladké, uklidňující kouzlo. Byla to chvíle, kdy se uličky staré zahradní čtvrti, stejně jako zbytek Káhiry, pomalu probouzely z nuceného poledního odpočinku a s každým dalším centimetrem stínu se do nich začínal vracet život. Pomalu, pomaličku. Stejně líně, jako se touhle sedmnáctimiliónovou metropolí valí vpřed špinavé vody Nilu.

Vše se zbarvilo do teplé a uklidňující oranžové. Slabý vánek roztaňčil cípy závěsů v oknech a přinesl do pokoje z ulice jemnou vůni koření. Skořice, kurkuma, koriandr. Mátový čaj, nasládlé aroma vodní dýmky z kavárny naproti a smích běžících dětí, bosých, utíkajících mezi přeplněnými stánky s falešnými ručně tkanými koberci a ještě falešnějšími kabelkami Louis Vuitton. Malí mistři kapsáři, dědicích řemeslo po svých otcích a jejich otcích a jejich otcích. Dokážou obrat nic netušícího turistu i o hodinky na zápěstí, aniž by si toho, chudák, vůbec všiml. Stejně jako jejich praděd uměl prodat pradědovi netušícího turistu hrst kamenných korálků za cenu zaručeně pravého náhrdelníku královny Nefertiti.

„Některé věci se tu nikdy nezmění.“

Horké africké slunce pomalu mizelo za zdmi západního okraje Káhiry. Tam, kde město předává vládu poušti a krok po kroku, rok za rokem, se stále víc přibližuje nesmrtelným pyramidám.

„Všichni se bojí času, jen čas se bojí pyramid,“ říkával její otec snad pokaždé, když z okna pracovny sledoval slunce zapadající nad Gízou, tak jako teď ona.

„Možná se pyramidy nebojí času, ale měly by se bát úřadu pro stavební povolení a ministerstva pro cestovní ruch,“ odvrátila se s kyselým úsměvem od okna.

Ještě nějaký ten pátek a někdo přijde s nápadem odstranit Sfingu kvůli dalšímu hotelovému komplexu. Naštěstí už alespoň skončily nájezdy bohatých turistů, o kterých slyšela pouze z vyprávění, kdy se na vrcholcích pyramid nebo na samotné hlavě Sfingy pořádaly pikniky pro evropskou smetánku. Je libo čaj o páté přímo na vrcholu Velké pyramidy? Chytat bronz s úžasným výhledem na egyptskou chátru kdesi tam dole? To už dnes nejde. Alespoň ne oficiálně. Pikniky byly kdysi jen pro vyvolené. Dnes bylo třeba dostat do Egypta masy. Záplavy turistů. Lidé, kteří ještě včera nevěděli, co bylo dřív, zda Egypt nebo New York, dnes čekají a svorně se potí ve vražedné frontě na vražedně drahé lístky do areálu Gízy. Egyptský Disneyland pro znučenou pracující třídu.

Ještě si pamatovala, když ji tam kdysi před lety jako malou holčičku vzali poprvé. Dva myší čůpky, krátká kostkovaná sukýnka a bílé podkolenky. Taková byla její školní sváteční uniforma a pro ni to tenkrát byl ten nejsvátečnější den ze všech. Proti silné sluneční záři držela oči stěží otevřené. Horký vzduch ji páčil v plicích a tlačil ji k zemi dusivou pěstí. Sotva se dalo nadechnout, ale ona vlastně ani dýchat nepotřebovala. Čas kolem ní se zastavil. Bylo jí sotva osm let a hrozně se jí tenkrát chtělo brečet. Samozřejmě nemohla. Velké holky přece nepláčou. A tak plakala jen uvnitř. Dívala se na ty neskutečné stavby před sebou, nad sebou, kolem sebe a její rozum nechápal. Nechápal sílu a inteligenci dávných stavitelů. Jak tohle všechno mohlo být vůbec možné? Kdo? Proč? Jak?

Místo, kde se legenda a neskutečné stává opravdovým. Jeho paměť sahá dál, než paměť jakékoli knihy, kterou kdy člověk napsal. Jak si tedy mohl někdo dovolit to všechno ponížít na obyčejnou atrakci pro hloupé turisty? Byli úplně všude. Fotili se, smáli, hádali, svačili, tlačili se, seděli, hledali stín, nudili se a potili. Odpadky, záchodky a zápach. Celé velké pole opuštěných židlí, takové divné mrtvé divadlo. To prý pro večerní světelnou a hudební show. Aby náhodou turisty jen ty obyčejné pouštní stavby bez světél a neonů nenudily. Silnice a parkoviště až u samého úpatí pyramid, ani pár kroků pěšky jim za tu podívanou nestálo. Kdyby tam místo pyramid stál třeba velký lunapark, nejspíš by to tady nikomu moc nevadilo.

Pohled opačným směrem pak byl ještě děsivější. Všude kolem jen šedivé, zaprášené domy beze střech, zahalené v prachu a kouři. Předměstí centrální Káhiry. Tak vzdálené od moudrosti a krásy starého Egypta, přitom tak hrozně blízko. Jen pár kroků. Méně než dvacet. Příšera mlsně polykající poslední metry, než se zakousne do posvátných písků. Tenkrát si slíbila, že až bude velká, určitě proti tomu něco udělá. Nebude lékařkou, ani tou zvířecí, jak měla ještě před nedávnem v plánu. Ona bude záchranářkou. Záchranářkou dávných tajemství.

Vzrušený křik dvou mužských hlasů ji vytrhl z dalekého světa dětských vzpomínek. Trhla sebou tak prudce, až se její náramek ze zašlých zlatých korálek ve tvaru kobry tichounce rozcinkal. Klid. Jestli jí v Káhiře někdy něco chybělo, pak to byl právě klid. Kolotoč barev, vůní, hlasů, smíchu, hádek a křiku se tu nikdy nezastavil.

Unaveně vydechla.

„Že by to tentokrát těm malým kapsářům dole na ulici nevyšlo?“

Občas narazili na trochu pozornějšího turistu. Pohlavky, strkání. Pak hlasitý úprk. Několik rozházených stánků, ječící trhovci

i turisté a malí zlodějčci to za pár minut zkusí znovu o dvě ulice dál.

„Slečno!“ Hlas se ozval znovu. A nepřicházel z ulice. „Slečno! Slečno!“

„Ale ne,“ povzdechla si.

Dělníci nahoře na půdě. Skoro na ně zapomněla. Už se tam víc než dvě hodiny snažili dát do pořádku elektrický rozvod. Včera přestala fungovat i ta poslední žárovka, která se roky houpala na půdě na zaprášeném kabelu vysoko u stropu. A když pak večer o patro níž vlezla do sprchy, místo osvěžujícího uvolnění dostalo její nahé, mokré tělo takovou ránu, až vyletěla ven ze sprchového koutu jak odražený gumový míček. Dost možná jí to zachránilo život.

„Tak, teď by se ti konečně mělo rozsvítit,“ sbírala se bolavě z podlahy koupelny.

Jí možná ano, v celém domě se ale od té chvíle už nerozsvítilo vůbec nic.

Elektrický rozvod, jestli se tak té směsi kabelů, drátů a izolepy vůbec dalo říkat, pocházel z dob těsně po druhé světové válce a zatím neměl nikdo z rodiny odvahu se pustit do nějakých oprav. Půda domu byla opuštěná odjakživa. Už třetí generaci ji používali pouze jako skladiště všeho nepotřebného, co by ale třeba ještě někdy potřebovat mohli. Pak se na to navršila další řada nepotřebného, na ni další a další. Teď už neměl nikdo ani nejmenší představu o tom, co všechno se na půdě skrývá. A i kdyby někdy náhodou něco z toho nepotřebného konečně potřebovali, neměli ani tu nejmenší šanci danou věc najít. Pytle a krabice od podlahy až ke stropu znemožňovaly pohnout se nebo se kamkoli podívat. Celý prostor byl neprodyšně zabarikádovaný.

Některé kouty místnosti sama nikdy neviděla, protože už v době jejího dětství k nim nevedla mezi krabicemi žádná průchozí

cesta. Matrace z válečného období, tatínkovy dětské boty, stovky skleniček od majonézy, krabice plná mosazných klik od dveří, kuchařské knihy z padesátých let i rozlámané krejčovské figuríny z dob, kdy si prababička přilepšovala šitím evropské módy pro bohaté Egyptanky. Jedna z nich měla i blond paruku a pohyblivé paže. Vždy ji jako malou děsila k smrti.

Dál se nikdy nedostala. Ještě si pamatovala na babičku, která pokaždé, když spolu na půdu nesly další krabici, říkala: „Opatrně, maličká. Tady je třeba dát to trochu do pořádku. Zítra se do toho spolu pustíme, vid', zlatíčko?“ To zítra se stalo hodně dávno. Ona už nebyla maličká a babička nebyla vůbec. Jen tam nahoře se zastavil čas. Tmavá místnost bez omítky a bez podlahy, drolicí se cihly a seschlé dřevěné trámy. Nánosy pouštního prachu a nekončné pavučiny. Popravdě musela si přiznat, že její vlastní půda vypadá mnohem hůř, než většina zapomenutých egyptských hrobek, které kdy navštívila.

„Slečno!“ ozvalo se znovu a tentokrát už ne z půdy.

Do otevřených dveří pracovny váhavě vstoupil mladý muž s výrazně arabskou tváří. Měl umaštěné, vytahané triko a za jeho lacinými sandály zůstávaly na tmavé dlažbě otisky prachu.

Alim. Dvacet pět let, zedník a tuttofare, tedy takový kluk pro všechno. Stejně jako jeho otec i děd, kteří občas pracovali pro její rodinu ještě před tím, než se narodila. Tradice ale v Egyptě neznamenala záruku kvality. Kolikrát už jí Alim rozčilil k nepřičetnosti? Vlastně skoro pokaždé. A to patřil k těm nejlepším. Kam se jen poděla bravura a genialita starých egyptských mistrů? Kdysi budovali stavby, o kterých ještě dnes nevíme, jak na ně. Dnes nejsou schopní postavit rovnou zeď nebo vymalovat, aniž by nezničili víc, než opraví.

„Slečno, jít se mnou? Něco vidět. Já ukázat.“

Povzdechla si. Byla zvyklá a snad i připravená na nejhorší. Snad neprosekli vodu. Představovala si kaskády proudící po schodech všech tří pater domu. Nebo minule, když zcela nevysvětlitelně vysklili okno v sousedním opuštěném domě. Zbyla po nich díra zející do tmy, kudy se do ruiny vzdálené jen na dosah paže od její koupelny vkrádají vrískající kočky z celé Káhiry.

Odhodlaně šlapala vzhůru do schodů, jen krok za Alimovými opálenými lýtky.

„Jen dýchej, klid. To poslední, co dnes potřebuješ, je hádka s místními muži. To se tu nesmí. Ne od ženy. Neexistuje. To by byla urážka na cti, která může v tmavé uličce za domem stát paní nespokojenou život. Je třeba poslat jiného muže, aby se mohl hádat s arabským mužem,“ připomínala si v duchu.

Jenže ona žádného mužského zástupce neměla, takže musela pokaždé jen v tichosti zaplatit, poděkovat a dodělat si sama.

Masivní kamenné schody třetího patra skončily a zbývala poslední rampa starých, dřevěných schodů k půdě. I ty bylo už dávno potřeba opravit.

„Asi se budeš muset naučit truhlářině, děvče,“ blesklo jí hlavou.

Schody vrzaly na každém kroku, hýbaly se, žily si vlastním životem a opřít se o divně rozvolněné zábradlí by byl určitě hodně hloupý nápad.

Alim se zastavil. Vždycky byl málomluvný a se ženami zbytečně neztrácel slov. Předpokládal, že i bez řeči vidí to, co on. Viděla. Ale nechápala. Poslala je sem nahoru, aby se podívali, co je se světlem. Pravděpodobně to vzali doslova a rozhodli se podívat na úplně každý centimetr zazděných elektrických drátů. Zdmi po obou stranách schodů vedly vysekané chodbičky jak od šílených termitů. Nahoru a dolů, tam a zpátky. Všechny kabely a drátky byly obna-

žené. Někde chyběl kus zdi úplně, ale zato v té prázdnotě zůstala viset perfektně nedotčená pavučina elektrických drátů. Vlastně odvedli archeologickou práci té nejvyšší kvality.

„Bože můj! Do čehos to duši dal?“ napadlo ji, ale sama sobě dala v duchu facku a kousla se do jazyka, aby jí nějaké to nevděčné slovíčko přece jen nevyklouzlo.

„Vidím, že se podařilo. Svítíme!“ snažila se zůstat pozitivní při pohledu na zářící žárovku.

„Svítíme,“ přikývl Alim. A ticho.

„Tak... kde je problém?“

„Velký problém, slečna!“ Zase ticho.

„Jaký problém, Alime?“

„Váš problém, slečna. Váš velký problém!“

Víc neřekl. Jeho dva kolegové se zvedli z podlahy, mumlali něco pravděpodobně k zapomenutým antickým bohům – úplně jim nerozuměla – a bez pozdravení zmizeli. Alim sebral svou lněnou brašnu se svačinou a vydal se stejným směrem.

„Alime, a kdo to tu dodělá?“

Ani se neotočil.

„To nechcete peníze?“ nechápala. Na to vždycky slyšeli.

„Slečna, žádné peníze od prokletých. Nosí smůlu. Slečna, vy velké problémy. Vy už nikdy nevolat Alim. Rozumět? Už nikdy!“

Možná je nějak urazila. Kdo není z Egypta, nikdy Egyptany úplně nepochopí.

A pak si toho všimla. Nerozkopali pouze zdi pudy, ale z nějakého důvodu i posledních několik schodů. Vyběhla nahoru a sklonila se nad tím, co ze schodiště zůstalo. Schody nevypadaly jako schody, ale jako dřevěné krabice bez víka. A přesně tak to vlastně i bylo. Schodiště bylo duté. Alim a jeho parta odstranili vrchní část, takže po nich zůstaly jen jakési otevřené dřevěné rakve plné písku,

prachu a hmyzu, který po desítkách generací klidného života uvnitř seschlého schodiště vyděšeně prchal ze světla. Schody bez víka. Prázdné. Až na jeden. Ten poslední.

Chvilku jí trvalo, než pochopila, že to uvnitř nejsou jen pohozené odpadky po zednicích nebo nějaká stará izolace. Kdysi dávno zřejmě někdo ze schodů půdy jejich domu udělal tajnou skrýš. V tom mizerném osvětlení a zvrženém prachu stěží rozeznala hromádku zažloutlých černobílých fotografií svázaných stuhou.

První z obrázků byl časem vybělený k nepoznání, další fotografie už se dochovaly o něco lépe. Některé z tváří na snímcích se jí zdály povědomé. Dědeček? Vedle ležela silná kniha vázaná v hnědé kůži. Žádné jméno, ani knihy, ani autora. Na knize pak ještě hrstka zvláštních chomáčků pokrytých prachem. Jednoho z nich se jemně dotkla ukazováčkem. Peříčko? Zvedla ho a přiblížila k očím. Nechápatě zavrtěla hlavou.

Dokázala pochopit, že někdo z její rodiny schoval staré fotografie a knihy do tajné skrýše ve schodech. Válka, zrada, násilné stěhování a změny politických režimů, to vše prošlo za poslední století Káhirou i jejich domem dokonce několikrát. Proč by však to všechno někdo zakrýval... peřím?

A hlavně, proč jsou tři dospělí egyptští muži tak vystrašení, že ani nechtějí peníze za svoji práci? Jen kvůli pár žlutým pírkům kanárka.

„Jména jejich jsou věčná, i když oni dávno odešli, dokonali běh života svého, nemohli po sobě zanechat potomky, jejich hroby jsou zapomenuty. Jen jejich jména jdou od úst k ústům. Když vyslovíš mé jméno, budu znovu živ, synu.“

Staroegyptská óda na nesmrtnost

Na kuchyňský stůl položila zaprášenou dřevěnou krabici bez víka. *Grandi vini di Veneto Orientale*. Výběr vín východního Benátska.

Nedůvěřivě na ni hleděla. Do prohledávání jejího zažloutlého obsahu se jí vůbec nechtělo. Vždycky milovala tajemství a normálně by v takové situaci nedočkavostí nemohla ani dýchat, ale... Ale to by se nesmělo jednat o její rodinu. Už dlouhá léta se snažila jen o jedno. Zapomenout. To se však, zatím, nedařilo.

Říkají, že čas vše vyléčí. Kolik ho ještě bude potřebovat, než se přestane budit nočními můrami? A teď se má prohrabávat ve vzpomínkách a starých fotografiích bůhví koho z rodiny? Rodiny, která nikdy nepřinesla do života jiných nic dobrého. Nosila smůlu sobě i okolí. Snad i proto se ona nakonec rozhodla proplout životem o samotě. Bez manžela. Bez dětí.

Rozsvítla křišťálový lustr nad stolem, který se do egyptského domu vůbec nehodil. Rodiče prarodičů si ho s sebou přivezli z dalekého Československa před více než sto lety. Tenkrát vlastně Československo ještě ani nebylo Československem, lid z těch krajů byl ale již tehdy známý po celém Egyptě jako národ pracovitý a šikovný. Řemeslníci, muzikanti, lékaři. A hlavně skláři. Sklářské umění se tenkrát v zemi na Nilu museli učit od prvních emigrantů ze Šumavy. Potomci stavitelů pyramid v učení u mistrů sklářů z Lenory a okolí. Pokaždé, když rozsvítla a jemná sklíčka se rozzářila tisíci odlesky, byla hrdá na ten daleký kraj. Lustr jí ho připomínal každý večer. Proto ho, stejně jako desítky dalších vzpomínek, nikdy nedokázala vyhodit.

Neměla v sobě egyptskou krev, třebaže se tu narodila. Její rodina přišla do Káhiry na začátku minulého století, stejně jako vět-

šina pracujících emigrantů z Čech, Německa a Itálie. Egypt měl nouzi o odborníky na evropské technologie a snažil se je získat všemi způsoby. Stejně jako dnes, v Evropě chyběla práce, v Egyptě zase, stejně jako dnes, chyběli kvalifikovaní pracovníci.

„Změna je život,“ povzdechla si, „proto je Káhira už dávno jen městem mrtvých.“

Pradědeček Eduard byl architekt. Vystudoval ještě za Rakouska-Uherska ve Vídni, pak v Benátkách u italských mistrů, a architekturu se již učil v Káhiře od profesorů z Florencie a Říma. Znovuzrozený Egypt si práce architektů italské školy cenil zlatem. Stejně jako výborných českých lékařů nebo obuvníků.

Jeho syn, dědeček Václav, dostal uprostřed saharské pouště jméno českého patrona, ačkoli mu zde, v převážně německé komunitě, nikdo neřekl jinak než Wenzel.

Oba dva, dědeček i pradědeček, byli podepsáni pod důležitými projekty modernizace této říše, návrhy vil mladé káhirské aristokracie a královských paláců, i pod záchranou mnoha monumentů z dob faraonů. Tak se dostali až k práci v nově se rodící oblasti archeologie, v egyptologii. U ní už rodina zůstala natrvalo. Láska na celý život.

V těch dobách žilo jen v Káhiře skoro čtyři sta rodilých Čechů. Měli tady svou knihovnu, své obchody a svůj klub, kde se setkávali, sledovali české filmy a mluvili rodným jazykem. „Vóóóle“ se rychle naučili pokřikovat i káhirští kluci, kteří hrávali na ulicích téměř vždy beznadějně prohrané fotbalové zápasy proti malým českým čutálistům. Dokonce ani pravá česká restaurace jistého Rudolfa Konečného, který vařil prý ty nejfajnovější houskové knedlíky a uzené se zelím v celé Africe, v Káhiře nechyběla.

Babička často vyprávěla o tom, jak jejich čtvrť Garden City, Zahradní město, tenkrát vypadala. Nádherná vilová oblast v samém

srdci Káhiry, plná rozlehlých zahrad, parků a rušných tříd ve stínu akácií. S naschvál zakřivenými ulicemi, vyprojektovanými Brity tak, aby jim připomínaly jejich anglická města. Luxusní čtyřpodlažní hotel Garden City byl pak centrem malého českého světa. Vedla ho Zdenička Michálková a její sestra Růženka, vdaná za Václava Haise, proto se také hotelu říkalo po domácku U Haisů. Láskyplnou rukou pečovaly o hosty ze své daleké domoviny. Ony samy je provázely po egyptských památkách, a když měl někdo z českých cestovatelů v Káhiře trable, tyhle dvě dámy ho nikdy nenechaly na holičkách. Jejich hotel měl vstupní halu napůl v evropském a napůl v orientálním stylu a na střeše tu nejkrásnější zahradní terasu z celé Káhiry. Vidět z ní bývalo až na vršky pyramid. Když pak po letech do Afriky dorazili Jiří Zikmund s Miroslavem Hanzelkou, samozřejmě byli hosty hotelu Garden City a právě na této terase psali své reportáže.

I ona se tam nahoru kdysi dostala. Hotel už ale dávno nepatřil Čechoslovákům. Ani vrcholek Cheopsovy pyramidy již nebylo možné z terasy mezi vysokými moderními stavbami zahlédnout. Zato je odtud ještě dnes na jednom z okolních domů vidět zaprášená smaltovaná cedule s poničeným nápisem, který by člověk uprostřed Káhiry čekal asi nejméně. V oprýskané češtině tu trochu nakřivo visí heslo *Pravda vítězí*. Národ snůlků tu zanechal své stopy. Ale to až o mnoho desítek let později.

Bývaly to tenkrát za babiččina mládí krásné časy, plné nadějí. Rodila se malá egyptská Evropa a všichni společně tvořili nový národ. Němci, Italové, Češi, Angličané. Pak přišla válka. Druhá světová. Naráz z nich byli nepřátelé, dobyvatelé v zemi svých hostitelů.

Všechno skončilo tak špatně, jak jen to šlo. Ale to už je dávná historie. Většinu luxusních koloniálních vilek v Garden City válka i následná revoluce srovnaly se zemí. Ušetřeno jich bylo pouze ně-

kolik. Na jejich místě vyrostly klasické egyptské slepence, nevzhledné stavby, křivé a postupně dostavované. Dnes tu z původních evropských budovatelů zůstalo jen pár posledních rodin. Většina se vrátila do vlasti, někdo za válku zaplatil životem, ten malý zbytek pak splynul s Káhirou a stal se bílými Egypťany. I její rodina už dávno zapoměla jazyk českých předků. Ona ani její otec Evropu nikdy nenavštívili, dávno z nich byli rodilí Afričané. Jen na dveřích garáže protějšího domu ještě drží nálepka *Tatra*, a když nevíte, jak se řeknou arabsky boty, stačí říct *Baťa* – tomu tu rozumí všichni.

Teď ale zpátky ze vzpomínek ke krabici čekající na stole. Nakonec se odhodlala. Opatrně svrchu sebrala žlutá pírká a položila je na stůl, hned vedle bedýnky. Pak zalovila rukou v krabici od vína a vytáhla svazek černobílých fotografií. Byly převázány zpuchřelou stuhou, na níž visel zaháknutý maličký stříbrný talisman s tmavě zeleným, průhledným kamínkem, ne nepodobným zelenému střepu z láhve od piva.

Moldavit, česky vltavín. Slzy země české. Věděla, že ten nemá s Egyptem vůbec nic společného. Tyto zvláštní kamínky měla její babička úplně všude. Tam, odkud pocházela, totiž neexistoval silnější amulet proti smůle než tenhle. Tamní lidé doufali v jeho magické účinky a ochranu před zlem už od doby kamenné. Vzácný zelenavý kámen, který je k nalezení jen podél břehů Vltavy, nikde jinde. Dodnes nikdo přesně nezná pravdu o jejich vzniku. Snad meteorit, skutečný dar nebes. V jižních Čechách ho kdysi dostávala od budoucího manžela každá nevěsta, to aby se jejich života držela láska a štěstí. Chodilo se na ně hned po dešti, to prý „rostou“ nejlíp. Babička si ještě pamatovala babky kořenářky používající vltavín jako kyvadlo, aby odhalily nemoc v těle. Vltavský drahokam má prý v sobě něco magického, něco, co dokáže překlenout i čas. Urovnávat trápení z minulosti, vidět budoucnost. Pověry nevzdě-

laných Šumaváků a jednoho velkého britského politika. Winston Churchill bez svého vltavínu v kapse nikdy nevyšel z domu.

Začala rozkládat fotografie po stole. Napočítala jich něco přes třicet. První z nich čas tak vybělil, až stěží rozpoznala lidské postavy.

„Vlastně nakonec nemusí být ani lidské. Pochybovat je pro vědce přece nezbytné...“ usmála se a pokračovala ve zkoumání zbylých snímků.

Obrázky luxusní rezidence. Pravděpodobně jeden z pradědečkových projektů. Osoby s důležitým výrazem. Neznala je. Jak by také mohla? Budou na věčném odpočinku možná už od začátku století. A ejhle! Babička v širokých saténových šatech, které měly skrýt rostoucí břicho. Vlastně první tatínkova fotografie. Babička se neusmívá. Válka byla v plném proudu, děda tou dobou už možná nežil.

Listovala zažloutlými obrázky a připadala si jako při cestování proti proudu času. Děda se opět vrátil k životu. Babička a on. Svatební fotka z hlavní promenády v Luxoru. Mladí, zamilovaní. Slušelo jim to. I Luxoru to tenkrát slušelo o poznání víc než dnes. A pak děda v práci. Ještě měl vlasy. Oblečený jako obyčejný egyptský kopáč, někde uprostřed písečných dun. Spolu s jeho otcem. Další fotografie. Najednou jako by ji znovu zasáhl elektrický proud. Rovnou do srdce.

„Bože můj!“

Prudkým pohybem rozvířila žlutá ptačí pírkka na stole. Ta se rozletěla po celé kuchyni. Cítila, jak jí měknou kolena. Musela se opřít o zeď za svými zády.

Fotografie měla poničené okraje a byla přehnutá v půlce. Na rubu léty vybledlý nápis, psaný úhlednou babiččinou kaligrafii. *1922 – KV62 – Eduard, Wenzel a Howie.*

Dědeček, sotva dvacetiletý, na ní stál zahleděn do archu papírů ve svých rukou, napravo od temného vchodu do podzemních prostor. Ještě téměř zasypaných. Vedle něj jeho otec Eduard, zšedivělý léty i prachem. Jen o krok nalevo od nich pak postarší pán s knírkem, s paží kolem dědových ramenou v přátelském gestu. Plstěný klobouk a nepohodlný oblek. Poznala ho hned. Každý v Egyptě by ho poznal, stejně jako ten vchod. Howard Carter. Otvor do temnoty nebyl ničím jiným než zatím neodkrytým schodištěm do nitra hrobky KV62. Šedesátá druhá hrobka nalezená v Údolí Králů (King Valley 62). Místo věčného odpočinku krále Tutanchamona.

„Ó Egypte! Egypte!

Z tvého veškerého vědění přežijí pouze báje,

kteří budou pozdějším pokolením připadat neuvěřitelné.“

Lucius Apuleius, římský filozof, 200 n. l.

Do té chvíle neměla ani ponětí o tom, že se její vlastní rodina s Howardem Carterem vůbec někdy setkala. Z fotografie, kterou svírala v pravé ruce, bylo však jasné, že se s ním nejen setkali, ale nějakým způsobem spolupracovali i na jeho nejdůležitějším objevu.

„Eduard, Wenzel a Howie... To snad byli něco jako přátelé? Jak je vůbec možné, že o tom v rodině nikdy nikdo nemluvil? Wenzel nepřežil válku, ale proč mi o tom nevyprávěla alespoň babička? To je stejné, jako kdyby mladému fyzikovi zapomněli říct, že jeho děda pomáhal Einsteinovi s teorií relativity!“

Chvíli jen tak seděla a prohlížela si zadumaného mladíka na fotografii. Druhou rukou podvědomě nahnatela zelenkavý amulet

a stiskla ho vši silou v dlani. Bolestné vzpomínky se jí vracely jedna za druhou a pomyslná přehrada, za kterou se je snažila poslední roky držet, se protrhla.

Dědeček Wenzel za války zmizel. Nevrátil se. Ani se nedozvěděli kde, kdy a jak... Prostě nebyl. Ona ho nikdy nepoznala, babička zas nikdy nemohla položit květiny na jeho hrob. V té době už ale čekala své první a také poslední dítě. Tatínek se narodil ke konci války.

Zlé časy ničily Egypt i Evropu a Káhira pak nikdy nebyla taková jako před začátkem bojů. Místní se znovu uzavřeli do sebe, v nenávisti ke všem cizincům, ke všem příštím zrádcům. Nedůvěru a zlobu k okolnímu světu skrývali za tvrdými náboženskými pravidly, která jim dovolovala, snad i přikazovala, vše jiné nenávidět, ničit, zabíjet. Obzvláště cizácké ženy to od té doby neměly vůbec jednoduché.

Babička už se znovu nevdala. Wenzelovi i Káhiře zůstala věrná až do smrti. Vychovala svého syna tak, jak to jen ženy zocelené válkou umí. Vyrostl z něj dobrý člověk, poctivý, moudrý a odvážný. Až moc odvážný. Miloval Egypt, ten dnešní i ten dávný. Po studiích archeologie skončil v archivech luxorského muzea. Další kariéra byla pro nearaba v tomto oboru nemožná. Egyptologie se stala pouze vnitřní záležitostí, nikdo zvenčí se k důležitým objevům a průzkumům už léta nedostal. Až na některé sporadické výjimky, které však byly zcela pod egyptskou kontrolou a velmi často, při jakémkoli malém rozporu s oficiální vizí, přicházeli zahraniční vědci o povolení. Bez prodloužení licence, vyhoštění, nahrazení.

Otec byl spokojen i tak. Obklopen milovanou historií si nic víc nepřál. Nevydělával sice stejné peníze jako kdysi dědeček při stavbách luxusních sídel nových pánů Káhiry, ale stačilo to. Našel si hodnou ženu egyptské krve, jež mu porodila dcerku. Přivydělával si pak občas jako turistický průvodce. Ten nejlepší z průvodců.